

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

I. Formålet med lovforslaget

Lovforslaget indgår i et kompleks af forslag, der har til formål at justere det kommunale og amtskommunale finansieringssystem i overensstemmelse med de aftaler på det kommunaløkonomiske område; der dannede grundlag for regeringsomdannelsen i slutningen af august 1978.

Som bebudet i statsministerens åbningsredegørelse foreslås de gældende regler om fordelingen af statens tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier til kommuner og amtskommuner (og om udligningsordningen efter udgiftsbehov i hovedstadsområdet) ændret, således at der i højere grad end i dag tages hensyn til forskelle i kommunernes og amtskommunernes socialt betingede udgiftsbehov. Dette hensyn tilstræbes dog – ved de samtidig fremsatte forslag til ændring af lovgivningen om kommunal udligning og om udligning i hovedstadsområdet – afbalanceret med det generelle hensyn til kommunaløkonomisk udligning, der har været af central betydning i reformerne af tilskuds- og udligningssystemet i årene efter kommunalreformen. Som ligeledes bebudet i åbningsredegørelsen stilles endvidere forslag om en ændring af beskatningsgrundlagsbegrebet i statens skattegrundlagstilskud til amtskommuner og i de kommunale udligningsordninger. Endelig stilles forslag om ændringer af reglerne om statens tilskud til særlig vanskeligt stillede amtskommuner og kommuner og om visse kommunale skatter og afgifter.

I tilknytning til den foreslåede justering af finansieringssystemet foreslås desuden gennemført sådanne forenklinger i lovgivningen, som i øvrigt er påkrævede.

Det samlede kompleks hviler på en helhedsvurdering af de økonomiske fordelingsvirkninger for kommuner og amtskommuner af de forslag, der indgår i komplekset, og af de omlægnings af byrde- og opgavefordelingen, der er inddraget i beregningerne (jfr. nedenfor afsnit III.1.). De enkelte forslag må derfor vurderes som led i denne helhed. En sådan helhedsvurdering gives i detaljer neden-

for i afsnit III. Sammenfattende kan det siges, at det samlede kompleks, målt i 1979 prisniveau, vil give anledning til en merindtægt for hovedstadsområdet som helhed på ca. 71 mill. kr., mens der for det øvrige land er tale om et tab på ca. 98 mill. kr. Om forskellen mellem disse to beløb henvises til afsnit III.2. Inden for hovedstadsområdet vil forskydningerne som følge af komplekset betyde, at Københavns kommune opnår en merindtægt på ca. 265 mill. kr., der delvis modsvares af et tab for det øvrige hovedstadsområde på ca. 194 mill. kr.

Forslagene er statsfinansielt neutrale, idet statens indtægter ved forslagene tilbageføres til kommuner og amtskommuner via tilskuddene efter objektive udgiftsbehovskriterier samt ved en forhøjelse af statens tilskud til særlig vanskeligt stillede amtskommuner og kommuner.

II. Baggrunden for lovforslaget

I det følgende er der nærmere redegjort for baggrunden for og hovedlinierne i det samlede kompleks af lovforslag.

1. Tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier

a) Den nuværende tilskudsfordeling

Tilskud efter objektive udgiftsbehovskriterier til kommuner og amtskommuner indførtes i forbindelse med den reform af byrde- og opgavefordelingen, der indledtes efter kommunalreformen. Tilskuddene har været givet til kommunerne siden 1. april 1973 og til amtskommunerne siden 1. april 1975. Reglerne herom findes i lov om generelle tilskud til amtskommuner og kommuner (lovbekendtgørelse nr. 412 af 2. august 1974, som ændret ved lov nr. 330 af 26. juni 1975, lov nr. 120 af 23. marts 1977, lov nr. 566 af 16. november 1977 og lov nr. 542 af 1. november 1978).

Spørgsmålet om indførelse af nye kriterier for tilskuddenes fordeling til de enkelte kommuner og amtskommuner har senest været behandlet af folketinget i folketingsåret 1974/75 (Folketingets Forhandlinger, spalte 4904–4906, 5330–5347, 6681–6709 og 7115–7116).